

Bildande av naturreservatet Sigils bänkar i Nyköpings kommun

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat, med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Reservatets gränser märks ut i fält.

För att tillgodose och uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet (se *Reservatsföreskrifter*).

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Reservatets namn ska vara *Naturreservatet Sigils bänkar*.

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn	Naturreservatet Sigils bänkar
Naturvårdsregister ID	1010124
Kommun	Nyköpings kommun
Församling/socken	Stigtomta-Vrena/Halla, Stigtomta
Lägesbeskrivning	Området är beläget ca 7 km nordväst om Jönåker, invid väg 614 mellan Stigtomta och Björkvik.
Naturgeografisk region	Tiveden – Tylöskogen – Kolmården
Kulturgeografisk region	Skogsbygd
Areal	96,2 ha, varav land 96,2 ha 93,3 ha produktiv skogsmark
Fastigheter (markägare)	Valinge gård 1:11 (privat)
Nyttjanderätter/servitut	Se fastighetsförteckning bilaga 3

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara områdets rika biologiska mångfald, framförallt i form av en värdefull kryptogamflora, knuten till gammal barrskog och gynnsamma markförhållanden. Livsnödvändiga miljöer och strukturer för sällsynta och hänsynskrävande arter i området, såsom gamla grova barrträd och död ved, ska upprätthållas. Syftet är också att eftersträva områdets naturliga hydrologi.

Syftet ska nås genom att naturreservatet undantas från skogsbruk och övrig exploatering. Området ska i huvudsak lämnas orört för att utvecklas genom intern dynamik, men artspecifika åtgärder för att gynna särskilt skyddsvärda arter ska möjliggöras. Gamla tallar och enstaka yngre träd med potential att bli framtida boträd för rovfåglar ska frihuggas. Vidare ska områdets naturliga hydrologi återskapas, t.ex. genom igenläggning av dike.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper inom ramen för syftet med reservatet ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet.

Reservatsföreskrifter

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B nedan.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet eller av förvaltaren utsedd uppdragstagare att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial eller annan dokumentation av växt- och djurliv samt mark- och vattenförhållanden inom naturreservatet.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det i reservatet förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning, t.ex. mast eller vindkraftverk.
2. anlägga väg.
3. anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
4. anordna upplag.
5. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna.
6. avverka träd eller buskar eller utföra annan skogsbruksåtgärd.
7. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
8. framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fällt vilt med fyrhjuling eller motsvarande. Undantag gäller även befintliga vägar/stigar markerade A-F enligt bifogad karta i bilaga 1.1. För skogsbruksmaskiner gäller undantag för befintlig basväg markerad C-D enligt bifogad karta i bilaga 1.1.
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
10. kalka eller gödsla mark eller vatten.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för skötsel och underhåll av väg och vägdiken i anslutning till reservatsgränsen.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för underhåll av befintliga jakttorn och röjning av därtill hörande siktgator.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för uppmärkning av förbjudna skjutriktningar för en säker jakt.

Nya jakttorn eller siktgator får endast uppföras/röjas efter överenskommelse med förvaltaren och i enlighet med de anvisningar som förvaltaren då lämnar.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för att befintliga tillkapade träd för saltstenar får ersättas då de blivit utjänta genom att tillkapa nya träd (kaphöjd på 1-2 m och med max 15 cm dbh) så att det max finns 5 st aktiva platser med saltstenar inom området.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra något hinder för att använda den befintliga foderplatsen, markerad på bifogad karta i bilaga 1.1, för utfodring av vilt och inte heller för att inom denna yta använda och sköta 1 st foderspridare.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. uppsättning och underhåll av informationstavlur samt anläggning, uppmärkning och underhåll av stigar och spänger.
3. skötsel i form av artspecifika åtgärder för särskilt skyddsvärda marksvampar såsom röjning av inväxande gran, samt frihuggning av enstaka äldre tallar och av yngre träd med potential att bli framtida boträd för rovfåglar.
4. återställning av områdets naturliga hydrologi, efter därtill kopplad hydrogeologisk undersökning.
5. genomförande av undersökningar i uppföljningssyfte av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

C Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
2. skada, plocka eller samla in växter, svampar eller lavar. Bär-, matsvamp- och blomlockning för eget behov är dock tillåtet.
3. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.
4. fånga och insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs.

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

5. anordna lägerverksamhet.
6. anordna tävlingar.

Skötsel och förvaltning

Länsstyrelsen i Södermanlands län är förvaltare för naturreservatet.

Upplysningar

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd C, vilka gäller omedelbart, även om de överklagas.

Beslutet kungörs i ortstidning och Södermanlands läns författningssamling.

Enligt artskyddsförordningen (1998:179) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 1999:7) gäller bestämmelser om fridlysning av djur och växter.

Eventuella åtgärder för att återställa områdets naturliga hydrologi ska föregås av hydrogeologisk utredning för att säkerställa att angränsande mark inte påverkas.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Beskrivning av området

Området utgörs av ett stort sammanhängande barrdominerat skogsområde och utgör kärnan i ett nätverk av värdefulla områden. I närheten finns fyra mindre biotopskyddsområden med likartade naturvärden, vilket skapar goda förutsättningar för många arters spridning och fortlevnad.

Området karakteriseras av en mosaik av magrare bergshöjder, fuktiga svackor och mellanliggande partier med bördigare förhållanden. På höjdsträckningar och i insprängda mindre hållar går berget i dagen. I den mosaikartade skogen finns också luckor och gläntor vilket ger upphov till varierade ljusförhållanden. I anslutning till ljusbrunnar växer rikligt med hänglavar. Skogen är av varierande ålder och medelåldern uppskattas till ca 100 år i värdering. På höjdparter och i branter i områdets norra delar finns inslag av mycket gamla tallar, vissa med en uppskattad ålder på mellan 200 och 300 år. Lövträd förekommer i

begränsad omfattning, främst glasbjörk och klibbal i kärrartade partier. Inslaget av lövträd är störst i områdets södra och sydvästra delar. Död ved i form av lågor av barrträd och enstaka lövträd förekommer i hela området. Förekomsten är rikligast i de centrala delarna.

Bevarande av områdets värden

Området har en påfallande stor artrikedom och 23 rödlistade arter och 34 signalarter finns noterade. Den största mångfalden utgörs av en rik kryptogamflora; särskilt svampfloran är utmärkande för området. Flera ovanliga marksvampar har hittats varav raggtaggsvamp är den mest sällsynta. Utöver de allra ovanligaste svamparna har en lång rad goda signalarter av marksvampar noterats, vilket indikerar att det finns en kontinuitet av äldre träd i området. Även vedsvampar med höga krav på livsmiljöer finns i området, varav särskilt bör nämnas gränsticka, brandticka, ullticka och granticka. På nedbruten ved i skuggig miljö har också flera signalarter av mossor hittats, bland annat den ovanliga och rödlistade vedtrappmossan. Även kärlväxtfloran, med arter som knärot och grönpörola, visar på värdefulla fuktiga och stabila förhållanden.

För att reservatets rika kryptogamflora ska bevaras behöver området bibehålla sin mosaikartade struktur med varierat ljusinsläpp och olikåldriga träd, torrträd och lågor av varierande nedbrytningsgrad. Detta uppnås i första hand genom att området utvecklas fritt genom intern dynamik. Gamla tallar, samt enstaka yngre träd med potential för att bli framtida boträd för rovfåglar, ska frihuggas. Detta gäller huvudsakligen de talldominerade områdena, men frihuggning av värdefulla träd kan även vara aktuellt i de lägre, grandominerade delarna av området.

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

Ärendets handläggning

Dokumentation

I samband med Länsstyrelsens arbete med Naturvårdsprogram för Södermanlands län, "Sörmlands natur" som publicerades 1991, uppmärksammades två områden i närheten av det som nu blir naturreservatet Sigils bänkar. Det var framförallt ett område väster om Sigils bänkar, benämnt Ållebergs klint, som tilldrog sig uppmärksamhet och beskrevs som naturskogsartat.

Senare när dåvarande Skogsvårdsstyrelsen genomförde nyckelbiotopsinventering 1993 registrerades området Ållebergs klint och flera andra skogsområden i och kring Sigils bänkar som nyckelbiotoper. Fyra av dessa nyckelbiotoper utanför det nu bildade reservatet beslutades av Skogsstyrelsen under åren 2002 – 2004 som biotopskyddsområden, varav ett beslut ansluter till reservatsgränsen i norr.

En omfattande inventering av områdets svampflora gjordes 2005. Vid återkommande fältbesök i området genom åren har flera nya signalarter och rödlistade arter noterats och nya nyckelbiotopsinventeringar genomfördes 2012. Sammantaget finns fyra nyckelbiotoper registrerade inom reservatsområdet.

Reservatsbildningen

Reservatsprocessen inleddes 2005, men av olika anledningar dröjde det till 2010 innan förhandling och värdering av intrång för uteblivet skogsbruk kunde starta. Länsstyrelsen presenterade förslag för markägaren i november 2012 och i december 2013 undertecknades en överenskommelse om intrångsersättning för att bilda naturreservatet Sigils bänkar. Under hösten 2013 genomförde Lantmäteriet utstakning och inmätning av gränsen för det planerade reservatet. Förslag till beslut med tillhörande skötselplan togs fram av Länsstyrelsen under hösten 2016.

Remiss

Förslaget till beslut sändes den 9 januari 2017 på remiss till sakägare och andra berörda. Yttranden har inkommit till Länsstyrelsen från Skogsstyrelsen, Södermanlands Orienteringsförbund och Stigtomtaortens hembygdsförening där ingen har något att invända mot det framlagda förslaget till beslut och skötselplan.

Nyköpings kommun meddelar i sitt yttrande att man finner det lämpligt att Länsstyrelsen bildar naturreservatet Sigils bänkar. M, C, KD och L reserverar sig dock mot yttrandet då området ingår i ett större område utpekad för vindkraft i kommunens översiktsplan.

Botaniska sällskapet i Stockholm ställer sig positiva till bildandet av Sigils bänkars naturreservat och har inkommit med några mindre påpekanden och synpunkter. Dessa har delvis inarbetats i beslut och skötselplan.

Gunnar Gullstrand på Valinge Gård föreslår att det förtydligas i beslutet för bildandet av naturreservatet Sigils bänkar att de enskilda vägar till reservaten över Valingegård 1:11 är enskilda och avstängda för obehörig motortrafik. Detta har förtydligats i skötselplanen.

Svenska Frisksportförbundet efterlyser en reglerad jakt och förbud mot utfodring av vilt inom reservatet. De efterlyser också en utstakad vandringsled till reservatet samt en upplysning om att området lämpar sig för natur- och kulturstudier. En reglering av jakten är inte aktuell då detta inte finns med i överenskommelsen med markägaren. Den utfodringsstation som finns i utkanten av området är placerad på ett sådant sätt att den inte har någon betydande negativ inverkan på områdets naturvärden. I nuläget planeras inte någon uppmärkt vandringsled till reservatet. En upplysning om att området lämpar sig för natur- och kulturstudier har lagts till i skötselplanen.

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, exploateringar, andra arbetsföretag eller anläggningar inte går att förena med bevarande av områdets höga naturvärden. Detta är därför enligt Länsstyrelsens uppfattning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

I kommunens översiktsplan, antagen 2013-11-12, är området där det nya reservatet planeras utpekats dels för vindkraftanläggningar, dels som större opåverkat område. Del av reservatsområdet utreddes för etablering av vindkraft 2010 men detta konstaterades då inte vara möjligt att söka och få tillstånd till enligt miljöbalken eftersom området hyser störningskänslig fauna enligt artskyddsförordningen (2007:845). Området är inte utpekats som Riksintresse vindbruk. Länsstyrelsen bedömer därför att bildandet av naturreservatet är förenligt med kommunens översiktsplan.

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hur man överklagar

Den som vill klaga över detta beslut ska skriva till regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till Länsstyrelsen, postadress: Länsstyrelsen i Södermanlands län, 611 86 NYKÖPING.

Skrivelsen ska ha inkommit inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning. I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer.

Om ytterligare upplysningar önskas, kontakta Länsstyrelsen. Länsstyrelsen kommer att sända det överklagade beslutet vidare till Miljö- och energidepartementet för prövning, såvida länsstyrelsen inte själv ändrar beslutet.

Beslutande i detta ärende har varit landshövding Liselott Hagberg. I den slutliga handläggningen har enhetschef Anne-Li Fiskesjö, tf. funktionschef Bo Westman, länsjurist Maria Pettersson samt naturvårdshandläggarna Markus Forsberg och Tove von Euler deltagit, den sistnämnda som föredragande.

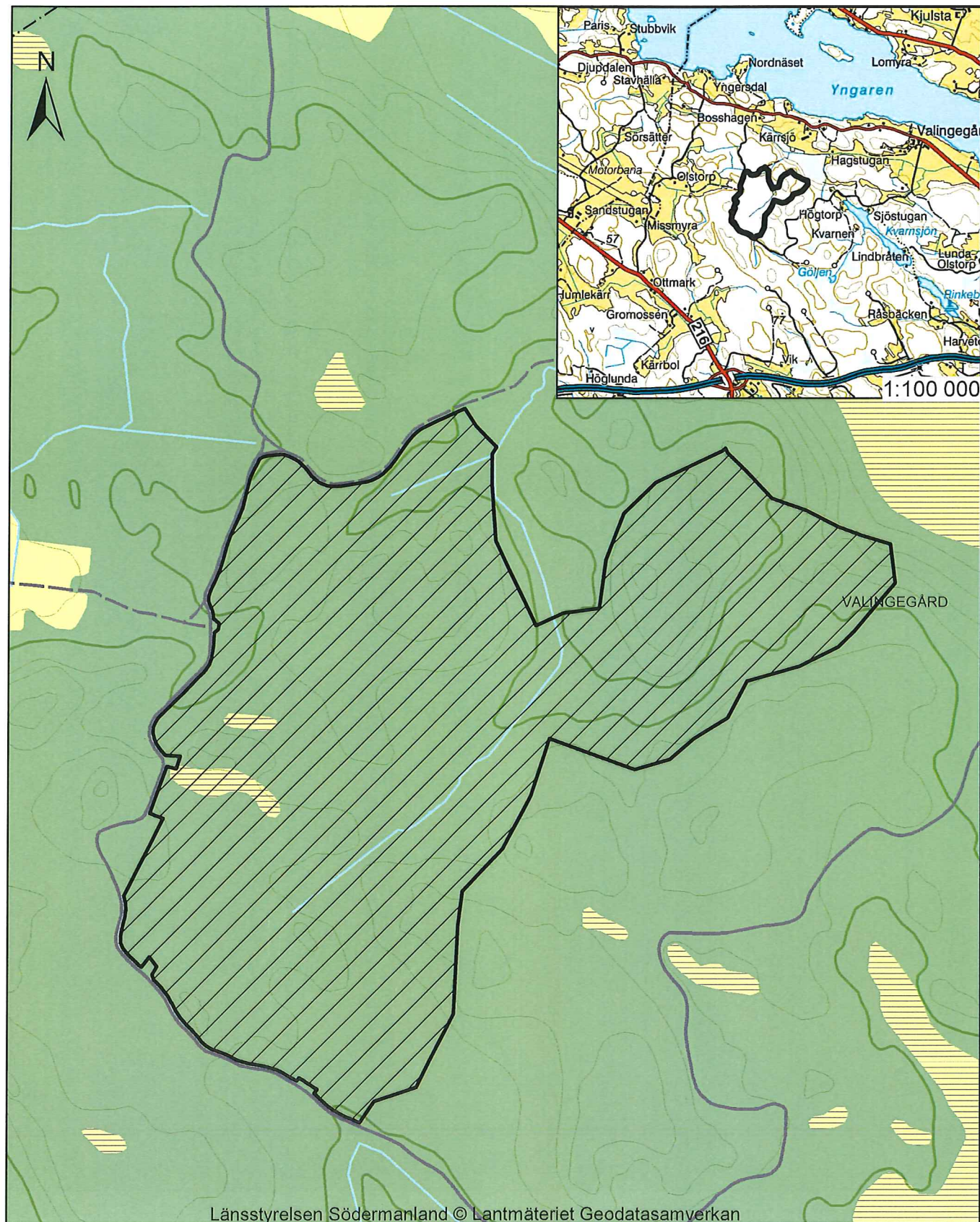
Liselott Hagberg

Tove von Euler

Bilagor

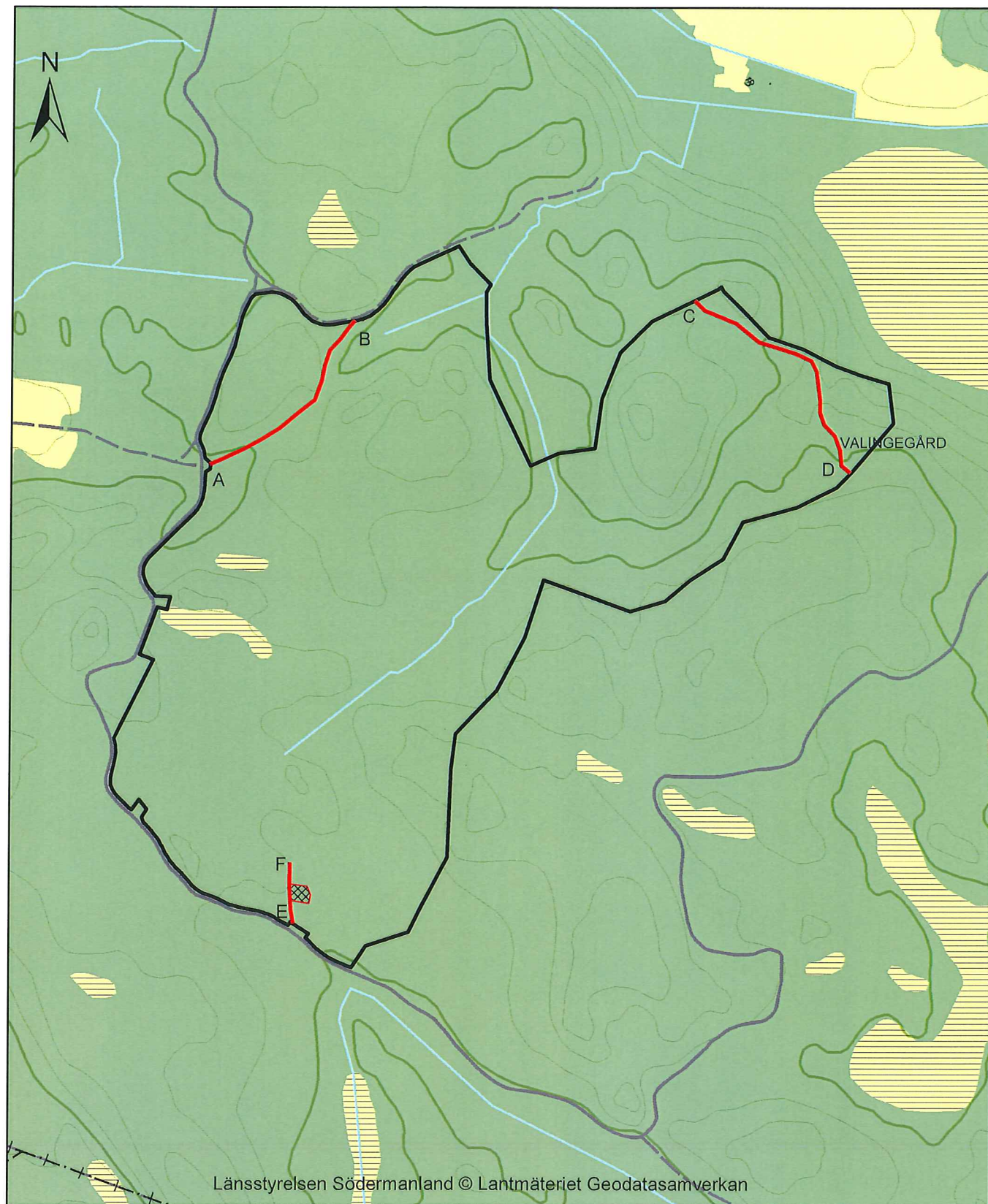
1. Beslutskarta
- 1.1 Undantag från föreskrifter
2. Skötselplan med bilagor
3. Fastighetsförteckning med karta från Lantmäteriet

1:10 000

Undantag från föreskrifter

Bilaga 1.1
Länsstyrelsens beslut om
naturreservatet Sigils bänkar.
Dnr 511-5516-2011, 2017-03-06

- Undantag för väg/stig
- Undantag för foderplats
- Reservatsgräns

1:10 000

0 125 250 500 Meter

Skötselplan för naturreservatet Sigils bänkar

Foto: Markus Forsberg

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Översikt

Naturreservatet Sigils bänkar är ett stort barrskogsdominerat område med visst inslag av lövträd. Områdets mosaikartade karaktär med torra hållmarker, branter och svackor med fuktigare, luckiga miljöer gynnar många värdefulla arter med speciella krav på sin livsmiljö. Här finns en lång rad sällsynta marksvampar liksom många vedsvampar. Reservatets storlek är 96,2 ha.

Uppgifter om naturtyper, arter och bevarandevärden

Uppskattade arealer av naturtyper*:

- Skogsmark	Ca 96,2 ha, varav ca 93,3 ha produktiv
Barrblandskog	Ca 29,2 ha
Tallskog	Ca 28,8 ha
Granskog	Ca 22,2 ha
Lövblandad barrskog	Ca 11,2 ha
Barrsumpskog	Ca 1,6 ha
Ungskog inklusive hyggen	Ca 0,4 ha
Övriga skogsimpediment	Ca 2,9 ha

TOTALT 96,2 ha

ÅGP-arter

- Koppartaggsvamp (*Sarcodon lundellii*)

Prioriterade bevarandevärden

- Naturtyper	- Barrblandskog, tallskog, granskog
- Strukturer (landskapselement)	- Gamla träd, död ved
- Växt- och djursamhällen	- Marksvampar, vedsvampar, mossor
- Arter	- Raggtaggsvamp, koppartaggsvamp

* Arealer enligt KNAS (Kontinuerlig naturtypskartering av skyddad natur)

Naturgeografiska förhållanden

Berggrunden är av urbergskaraktär och jordarten är mestadels sandig morän, med inslag av lera. I området finns högre hållmarkspartier som avgränsas av branta sluttningar mot fuktigare svackor. Stora delar av området är av mycket hög bonitet. Området är tidigare dikat.

Historisk och nuvarande markanvändning

På Häradskartan från början av 1900-talet är hela området utmärkt som skog. Skogsbruk har förekommit i området, men troligtvis i begränsad omfattning. I området finns även spår av milkolning. Strax norr om reservatet låg tidigare Kärrsjö såg och Sågkärret användes troligen som vattenmagasin.

Biologiska bevarandevärden

Barrskogen är av varierande ålder. I områdets norra delar finns hållmarkspartier med inslag av mycket gammal tall (200-300 år). Jordlagret är tunt och på flera ställen går berget i dagen. Markvegetationen är av lavrik typ och blåbär-lingontyp. I områdets sydligare, lägre delar dominerar högre, olikåldrig barrblandskog med inslag av blandsumpskog och med en markvegetation av starr-fräkentyp, örttyp och grästyp. Den rika förekomsten av lågor i olika nedbrytningsstadier inom detta område visar på en lång kontinuitet bakåt i tiden av gammal skog och död ved. Den interna dynamiken skapar luckor i krontäcket, vilket ger ett varierat ljusinsläpp.

Området har en påfallande stor artrikedom och 23 rödlistade arter och 34 signalarter finns noterade. Framförallt marksvampsfloran är mycket artrik, med sällsynta arter som t.ex. raggtaggsvamp och koppartaggsvamp. Även vedsvampsfloran är intressant, med arter som tallticka, ullticka, brandticka och gränsticka. Totalt har 274 svamparter hittats i området. Ett antal skyddsvärda fågelarter, bland annat risbobyggande rovfåglar, har också noterats i reservatet.

Med tanke på den relativt stora arealen (ca 96 ha) sammanhängande gammal skog och närheten till omgivande biotopskyddsobjekt bedöms reservatsområdet ha en långsiktigt god funktionalitet, vilket innebär att skyddsvärda arter har goda chanser att överleva, fortplanta sig och sprida sig i området framöver.

Tabell 1. Rödlistade arter, signalarter, fridlysta arter, samt ÅGP-arter (åtgärdsprogram för hotade arter) som registrerats i objektet. Notera att tabellen bygger på inventeringarna som finns i källförteckningen, samt länsstyrelsens egna inventeringar i samband med reservatsbildningen. Rödlistekategori följer Gärdenfors, U. (ed.) 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken, SLU. NT = nära hotad, VU = sårbar, EN = starkt hotad, CR = Akut hotad, S = signalart enligt Skogsstyrelsen, F=fridlyst, ÅGP = art som ingår i något av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter.

Svenskt namn	Latinskt namn	Rödlistad/ S/F/ÅGP
Kärlväxter		
Vanlig skogsbräsa	<i>Cardamine flexuosa</i> var. <i>flexuosa</i>	S
Rankstarr	<i>Carex elongata</i>	S
Gullpudra	<i>Chrysosplenium alternifolium</i>	S
Dvärghäxört	<i>Circaea alpina</i>	S
Jungfru Marie nycklar	<i>Dactylorhiza maculata</i> subsp. <i>maculata</i>	S/F
Vanlig lundelm	<i>Elymus caninus</i> var. <i>caninus</i>	S
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN
Knärot	<i>Goodyera repens</i>	NT/F
Blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>	S/F
Vanlig plattlummer	<i>Lycopodium complanatum</i> subsp. <i>complanatum</i>	S
Ormbär	<i>Paris quadrifolia</i>	S
Grönpyrola	<i>Pyrola chlorantha</i>	S
Skogslind	<i>Tilia cordata</i>	S

Mossor		
Vedtrappmossa	<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	NT
Grön sköldmossa	<i>Buxbaumia viridis</i>	S/F
Flagellkvastmossa	<i>Dicranum flagellare</i>	S
Stubbspretmossa	<i>Herzogiella seligeri</i>	S
Blåmossa	<i>Leucobryum glaucum</i>	S
Långfliksmossa	<i>Nowellia curvifolia</i>	S
Vågig sidenmossa	<i>Plagiothecium undulatum</i>	S
Krushättemossa	<i>Ulota crispa</i>	S
Lavar		
Gammelgranslav	<i>Lecanactis abietina</i>	S
Fåglar		
Duvhök	<i>Accipiter gentilis</i>	NT/F
Mindre hackspett	<i>Dendrocopus minor</i>	NT/F
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT/F
Kungsfågel	<i>Regulus regulus</i>	VU/F
Svampar		
Grantaggsvamp	<i>Bankera violascens</i>	NT
Trådticka	<i>Climacocystis borealis</i>	S
Smal svampklubba	<i>Cordyceps ophioglossoides</i>	S
Strimspindling	<i>Cortinarius glaucopus</i>	S
Fyrflikig jordstjärna	<i>Geastrum quadrifidum</i>	NT
Orange taggsvamp	<i>Hydnellum aurantiacum</i>	NT
Zontaggsvamp	<i>Hydnellum concrescens</i>	S
Dropptaggsvamp	<i>Hydnellum ferrugineum</i>	S
Raggtaggsvamp	<i>Hydnellum mirabile</i>	EN
Skarp		
dropptaggsvamp	<i>Hydnellum peckii</i>	S
Sotriska	<i>Lactarius lignyotus</i>	S
Tallriska	<i>Lactarius musteus</i>	NT
Svavelriska	<i>Lactarius scrobiculatus</i>	S
Mandelriska	<i>Lactarius volemus</i>	S
Gropticka	<i>Oligoporus guttulatus</i>	NT
Luddticka	<i>Onnia tomentosa</i>	S
Grovicka	<i>Phaeolus schweinitzii</i>	S
Granticka	<i>Phellinus chrysoloma</i>	NT
Ullticka	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	NT
Gränsticka	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	NT
Tallticka	<i>Phellinus pini</i>	NT
Vedticka	<i>Phellinus viticola</i>	S
Svartvit taggsvamp	<i>Phellodon connatus</i>	NT
Svart taggsvamp	<i>Phellodon niger</i>	NT
Brandticka	<i>Pycnoporellus fulgens</i>	NT
Gul fingersvamp	<i>Ramaria flava s.lat.</i>	S
	<i>Ramaria flavescens</i>	S
Gultoppig		
fingersvamp	<i>Ramaria testaceoflava</i>	NT
Koppartaggsvamp	<i>Sarcodon lundellii</i>	VU/ÅGP
Motaggsvamp	<i>Sarcodon squamosus</i>	NT
Blomkålssvamp	<i>Sparassis crispa</i>	S

Kulturhistoriska värden

Reservatet har fått sitt namn efter en kulturhistorisk lämning, Sigils bänkar (Stigtomta 509), som utgörs av två parallella, kallmurade stenmurar med ca en meters mellanrum. Namnet Sigils bänkar finns med på Lantmäteriets ekonomiska karta från 1950-talet och lämningen är klassad som övrig kulturhistorisk lämning av Riksantikvarieämbetet (Figur 1). Lämningens syfte är okänt, men anläggningen kan eventuellt ha fungerat som gömsle vid jakt (sk. skåre). Utöver detta finns spår av kolningsverksamhet i form av kolbottnar, ibland med tillhörande kojruin (Stigtomta 500 och Stigtomta 506), samt av en tjärdal (Stigtomta 507) i området. I bäckravinen strax norr om området finns lämningar efter Kärrsjö såg och en fördämningsmur (Stigtomta 512). För karta över kulturhistoriska lämningar, se bilaga 2.2. För ytterligare information om lämningarna, se www.fornsok.se.

Figur 1. Sigils bänkar. Foto: Tove von Euler

PLAN FÖR OMRÅDETS SKÖTSEL

Övergripande mål

Reservatets skötsel ska syfta till att bevara ett värdefullt barrskogsområde med höga naturvärden för att därigenom behålla förutsättningarna för den rika mark- och vedsvampsfloran.

Naturreseptatet är indelat i skötselområden som utgår från de bevarandemål och de skötselåtgärder som ska utföras för respektive område.

För karta över skötselområden och informationstavlor, se bilaga 2.1.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Generella riktlinjer och åtgärder

Åtgärder för arter och naturtyper som omfattas av åtgärdsprogram, fastställda av Naturvårdsverket, ska utföras i enlighet med programmet då det berör området, i den utsträckning det är förenligt med reservatsbeslutet. Området berörs av Åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar 2006-2010.

Prioriteringar:

- I första hand prioriteras åtgärder som gynnar arter knutna till äldre flerskiktad barrskog, t.ex. frihuggning av äldre värdefulla träd och enstaka yngre träd med potential att bli boträd för rovfåglar. Artspecifika åtgärder bör tillämpas för att gynna särskilt skyddsvärda marksvampar. I övrigt bör området lämnas för fri utveckling genom intern dynamik.
- I andra hand prioriteras igenläggning av befintligt dike för att bevara områdets naturliga hydrologi. Denna åtgärd bör föregås av en hydrogeologisk undersökning.

Vid skötselåtgärder ska hänsyn tas för att undvika skador på kulturmiljön. Rövning, gallring och avverkning kräver inte tillstånd enligt kulturmiljölagen, under förutsättning att den sker på ett sådant sätt att lämningarna inte skadas eller förändras. Det innebär till exempel att:

- Eventuell körning med skogsmaskin ska ske på tjälad mark eller under sådana väderförhållanden så att markskador inte uppstår.
- Lämningar får inte köras över eller övertäckas med ris.
- Träd skall fällas ut från lämningen för att undvika släpskador.
- Lämningar ska grovrensas på kvistar och annat skogsavfall.

Skötselområde 1: Hällmarkstallskog med frihuggning av värdefulla träd (ca 19,2 ha)

Beskrivning

Skötselområdet omfattar två områden med talldominerad barrskog i områdets norra delar (se skötselplanekarta, bilaga 2.1). Dessa områden domineras av hällmarkstallskog med en medelålder på ca 125 år; en del tallar är upp emot 300 år gamla. Död ved förekommer i form av torrträd, högstubbar och lågor i olika nedbrytningsstadier. Många sällsynta svamparter knutna till tall har hittats i området. I skrevor och sluttningar finns inslag av gran och vårtbjörk. I buskskiktet finns glest med enar och fältskiktet är i huvudsak av lavrik typ samt blåbär-lingontyp. Hällarnas markskikt är märkbart påverkat av viltbete.

Bevarandemål

Bevarandemålet är talldominerad skog med en rik kryptogamflora. Strukturer i form av torrträd och lågor ska finnas. Det ska även finnas lämpliga boträd för rovfåglar.

Skötselåtgärder

Åtgärder som gynnar marksvampar knutna till äldre tallskog ska prioriteras. På senare år har naturvårdsbränning kommit att tillämpas som åtgärd för att minska granens utbredning och bevara ett områdes tallskogsvärden. Då brand inte regleras i beslutet bör istället punktinsatser såsom röjning av yngre gran och friställning av grova träd tillämpas för att efterlikna effekterna av brand. Även enstaka yngre träd med potential att bli boträd för rovfåglar ska frihuggas vid behov.

Skötselområde 2: Barrblandskog med i huvudsak fri utveckling (ca 77 ha)*Beskrivning*

Området är stort och består av flera biotyper som olikåldrig granskog, yngre barrblandskog och gransumpskog. Här och var finns inslag av glasbjörk, klibbal, asp, vårtbjörk, rönn och sälg. I buskskiktet förekommer enbuskar, brakved och videbuskar. Fältskiktet är dels av ört- och grästyp, dels av starr-fräkentyp. På hållar insprängda i området utgörs fältskiktet av blåbärstyp och lavtyp. Död ved finns relativt rikligt i form av torrträd, lågor och högstubbar i varierande nedbrytningsstadier. Särskilt mark- och vedsvampfloran är mycket artrik.

Bevarandemål

Målet för området är en gammal, flerskiktad barrblandskog med strukturer av stående och liggande död ved i olika nedbrytningsstadier samt luckor i trädskiktet. Områdets rika mark- och vedsvampflora ska bevaras. Det ska finnas arter typiska för äldre barrskog med lång kontinuitet. Dessutom ska områdets naturliga hydrologi eftersträvas.

Skötselåtgärder

Området ska huvudsakligen lämnas till fri utveckling genom intern dynamik. Om behov uppstår kan åtgärder som gynnar marksvampar, såsom störningar i mark- och fältskiktet eller andra mindre åtgärder utföras i detta område. Eventuella åtgärder för att bevara områdets naturliga hydrologi, t.ex. igenläggning av dike, ska föregås av en hydrogeologisk undersökning.

Friluftsliv*Beskrivning*

Reservatet lämpar sig för friluftaktiviteter som svamp- och bärplockning samt för natur- och kulturstudier. Området nås till fots via enskild väg. Möjlighet till parkering finns längs väg 614.

Bevarandemål

Informationstavlor och gränsmarkeringar ska finnas och vara i gott skick.

Skötselåtgärder

Naturreservatets gränser är uppmätta och målning av gränsmarkeringarna utfördes under hösten 2016. Två informationstavlor ska sättas upp (se skötselplanekarta, bilaga 2.1) och underhållas.

Jakt

Området hyser en tät stam av klövvilt och jakt bedrivs främst på kronvilt. Jakten är inte reglerad i reservatsbeslutet.

UPPFÖLJNING**Uppföljning av skötselåtgärder**

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet på varje år, de år då åtgärder genomförts. Uppföljningen ska sedan ligga till grund för eventuell omprövning av skötselplanen.

Uppföljning av bevarandemål

Ett tredje dokument ska tas fram i samband med uppföljningen av naturreservatet. Dokumentet är en uppföljningsplan med målindikatorer för de olika bevarandemålen. Uppföljningen av bevarandemål sker i enlighet med instruktioner från Naturvårdsverket.

Kostnader och finansiering

Skötselåtgärder bekostas av förvaltaren. Uppföljningen bekostas av Naturvårdsverkets anslag för skötsel av skyddad natur.

Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

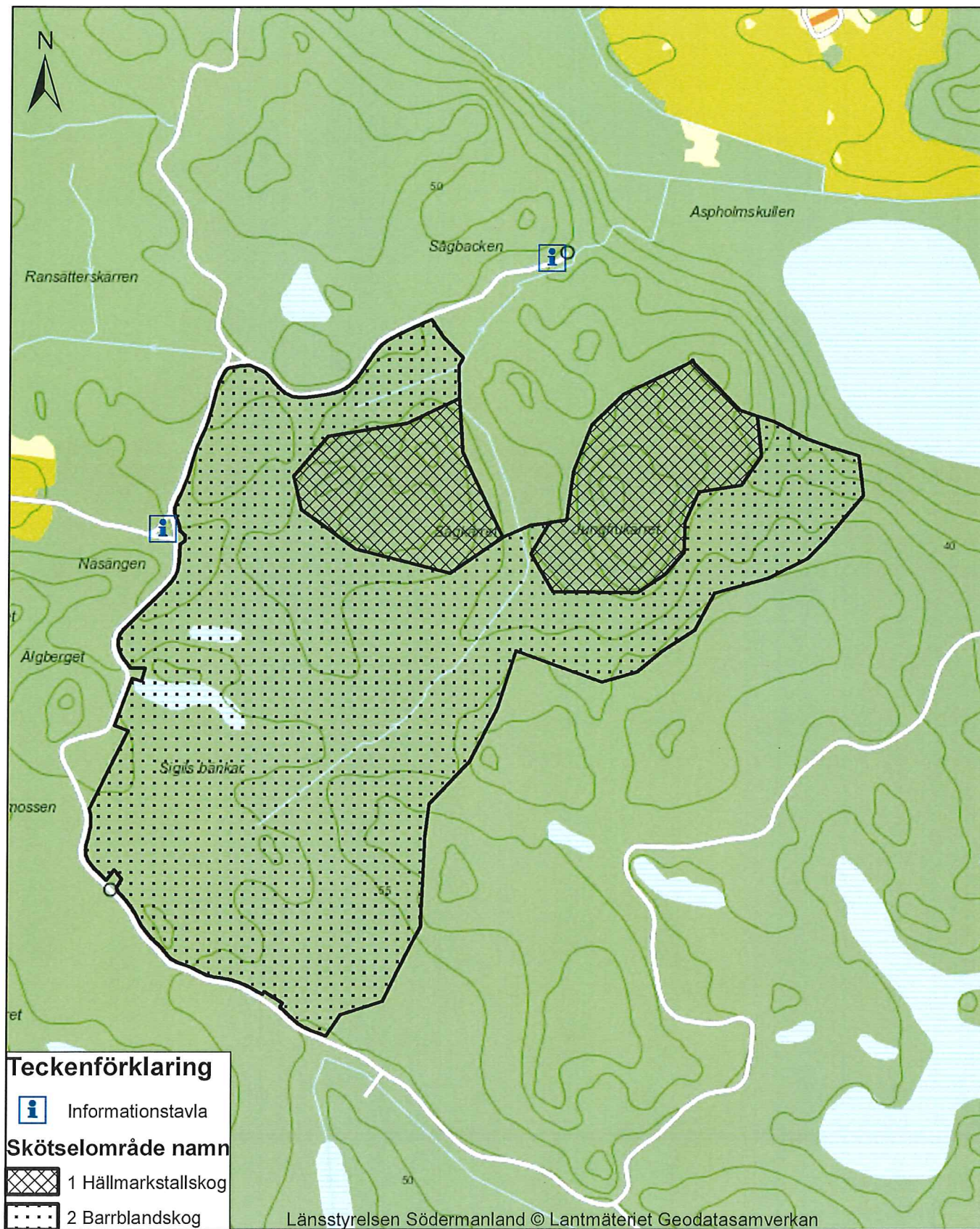
Skötselåtgärd	Tidpunkt	Plats	Prioritet
Frihuggning av grova träd och potentiella boträd för rovfåglar	Vid behov	Skötselområde 1	1
Hydrogeologisk undersökning och eventuell igenläggning av dike	Vid behov	Skötselområde 2	2
Artspecifika åtgärder för att gynna särskilt skyddsvärda marksvampar, t.ex. röjning och störning av markskiktet	Vid behov	Skötselområde 1, 2	2
Gränsmarkeringar	Utfört 2016, sedan vid behov	Reservatets gränser	1
Uppsättning och underhåll av Informationsskyltar	Inom 5 år, sedan vid behov	På anvisade platser	1
Uppföljning av skötselåtgärder	Efter åtgärd	Hela reservatet	1
Uppföljning av bevarandemål	Vart 6/12/24:e år	Hela reservatet	1

Källförteckning

- Art databanken-SLU. 2016-10-06. Uttag ur databasen Artportalen. (www.artportalen.se).
- Gärdenfors, U. (ed.) 2015. *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Karlsson, B. 2012. Inventering av rödlistade arter och signalarter vid Sigils bänskar. Opublicerad länsstyrelserapport.
- Lantmäteriet. *Ekonomiska kartan över Sverige*. Kartlagd år 1950.
- Lantmäteriet. 2014. *Fastighetsutredning naturreservatet Sigils bänskar*.
- Lantmäteriet. *Häradskarta*. Kartlagd åren 1898-99.
- Naturvårdsverket. 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar 2006-2010. Rapport 5609.
- Nitare, J. 2000. *Signalarter: indikatorer på skyddsvärd skog : flora över kryptogamer*. (1. uppl.) Jönköping: Skogsstyrelsens förlag.
- Riksantikvarieämbetets forminnesinformationssystem, FMIS. 2016-10-16.
- Rydberg, H. 2005. Svampinventering vid Valinge. Opublicerad länsstyrelserapport.
- Rydberg, H. och Wamntorp, H-E. 2001. Sörmlands flora. Botaniska sällskapet i Stockholm.
- Skogsstyrelsen. 1993. Nyckelbiotopsinventeringen.
- Sveriges Geologiska undersökning. 1986. Jordartskartan. Digital utgåva.

Bilagor

- 2.1. Skötselplanekarta
- 2.2. Karta över kulturlämningar

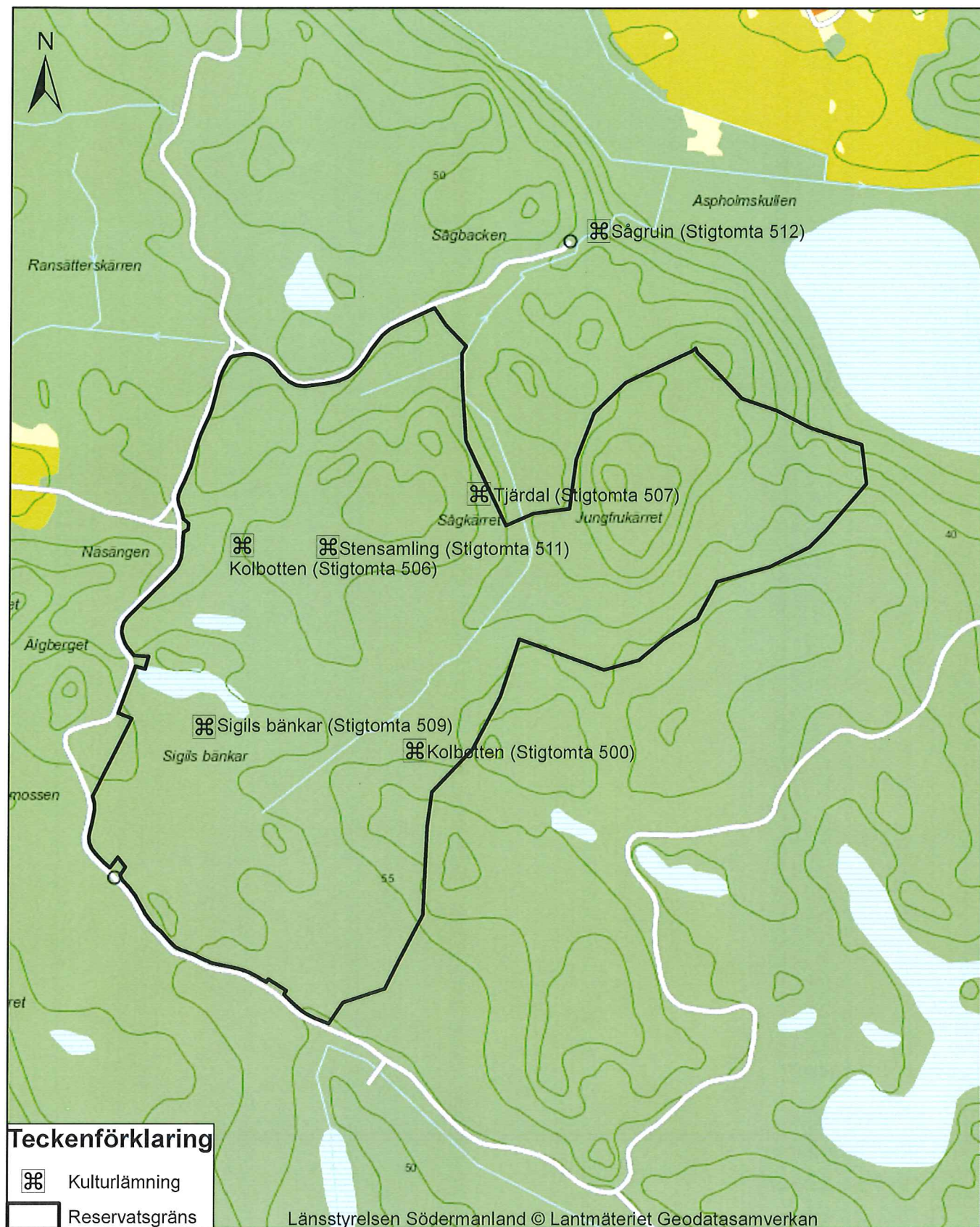

1:10 000

0 125 250 500 Meter

Karta över kulturlämningar

Bilaga 2.2
Länsstyrelsens
beslut om naturreservatet Sigils bänkar.
Dnr 511-5516-2011, 2017-03-06

1:10 000

0 125 250 500 Meter

